

curier economic legislativ

Organizare

Unele propuneri de perfecționare a activității comerciale în întreprinderile industriale

O analiză succintă a problemelor complexe cu care se confruntă întreprinderile industriale în procesul de adaptare a activității lor la exigențele impuse de aplicarea practică a principiilor noului mecanism economico-financiar, a permis evidențierea necesității perfecționării cadrului organizatoric al relațiilor economice ale acestora în ansamblul sistemului economic național. O asemenea cerință este generată, în primul rând, de condițiile specifice etapei actuale de trecere de la acumulări cantitative la o calitate nouă, în care întreprinderile producătoare își exercită funcția lor comercială, ca expresie principală a relațiilor de ordin material cu mediul lor de existență. În cele ce urmează, în baza unei documentări făcute în mai multe unități economice, ne propunem să facem unele propuneri, formulate sub formă de concluzii, privind activitatea comercială a întreprinderilor industriale.

1. Un prim aspect al activității comerciale îl reprezintă **elaborarea de cataloage, prospecte și pliante de produse și grupe de produse**, care să constituie suportul material al publicității comerciale — deziderat fundamental al promovării produselor. În condițiile în care pe piața internațională concurența se intensifică, devenind acerbă, în sectorul construcțiilor de mașini, mai mult decât în oricare alt sector, se impune ca beneficiarilor potențiali să li se prezinte sugestiv și atractiv caracteristicile mărfurilor oferite, cu evidențierea parametrilor funcționali, a acelor caracteristici care le deosebesc, le distanțează de produse similare oferite de concurență. Sub acest aspect, activitatea comercială este în defecțiune. Este bine că întreprinderile se concentrează asupra aspectelor de creație tehnică, investind fonduri importante începând cu conturarea ideii de produs, transpunerea lui pe planșe și pînă la realizarea unicatelor. Ceea ce nu se face însă, la nivelul cerut de condițiile actuale în care se desfășoară comerțul, este pu-

blicarea acestor noi produse. Între momentul creației și cel al ofertei comerciale se interpune prea mult timp, iar mijloacele de promovare folosite sînt mult rămase în urmă, uneori de-a dreptul rudimentare.

Cauzele sînt multiple. În primul rînd, o înțelegere greșită a noțiunii de economie în acest domeniu. Prin bugetul de venituri și cheltuieli se prevăd fonduri practic nelimitate pentru activitatea științifică de creație, dar se fac economii exagerate la publicitatea necesară pentru promovarea rezultatelor obținute. În al doilea rînd, mentalitatea care mai dăinuie în rîndul întreprinderilor industriale, potrivit căreia publicitatea pentru export este un atribut exclusiv al întreprinderilor de comerț exterior. În asemenea cazuri se demonstrează că nu s-a înțeles esența Legii nr. 12/1980 și anume că depinde, în primul rînd, de întreprinderile producătoare, gradul de competitivitate și de promovare a vînzărilor și că rezultatele obținute se reflectă în propria lor gestiune economică. Este imperios deci, ca în această direcție să se opereze transformări profunde, începînd cu concepția asupra fondurilor necesare și terminînd cu îmbunătățirea structurală a activității de publicitate comercială.

2. **Îmbunătățirea activității de elaborare a balanțelor materiale și de emiteră a repartițiilor — imperativ al activității de perfectare a contractelor economice.** Practica semnalată în activitatea concretă a întreprinderilor — definitivarea cu întîrziere a balanțelor materiale, emiterăa unor repartiții după începerea perioadei de plan și peste capacitatea de fabricație a furnizorilor — constituie impedimente serioase în perfectarea la timp a contractelor de aprovizionare și, implicit, a celor de desfacere.

O producție științific organizată impune cunoașterea din timp a sarcinilor și stabilirea de raporturi contractuale ferme atît cu privire la aprovizionarea tehnico-materială cît și în ce privește comercializarea mărfurilor.

Aplicarea cu mai multă fermitate și consecvență a prevederilor legale și un control mai riguros al organelor centrale competente — avem în vedere Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, ministerele economice, precum și coordonatorii de balanțe, este imperativ necesară. Fără să mai dăm exemple, ne rezumăm să

Supliment la

nr. 38 1981

Revista
ECONOMICA

subliniem faptul că mai sînt destul de multe situații cînd repartițiile pentru unele materiale, în loc să fie emise cu 4—6 luni înainte de perioada anuală de plan, ele sosesc la furnizori și beneficiari în luna decembrie și chiar în ianuarie, adică în cursul primului trimestru al anului de plan.

3 Legiferarea unei pirghii juridice privind perfectarea operativă a proiectelor de contracte — necesitate obiectivă pentru definitivarea din timp a planurilor de producție. Este binecunoscut că noul mecanism economic obligă întreprinderile să introducă în fabricație numai acele produse a căror desfacere este asigurată prin contracte economice de desfacere. Unele lacune din *Legea nr. 71/1969* dau însă posibilitatea beneficiarilor să blocheze încheierea contractelor economice prin ne semnarea și nerestituirea lor în termenul fixat, fără ca inacțiunea lor să aibă vreo consecință pe plan juridic.

Credem că se impune să se institue un text de lege, potrivit căreia depășirea termenului acordat pentru semnarea contractelor de către beneficiari să aibă drept consecință definitivarea contractului în cauză așa cum a fost elaborat de către furnizor. O asemenea normă de drept ar fi întemeiată și simetrică celei care stabilește că netrimiteria de către furnizor, în termenul stabilit, a contractului semnat de beneficiar cu obiectul, spre soluționare, organului superior competent, are drept consecință prezumția legală că obiectele au fost acceptate și deci se integrează în contract.

Propunerea făcută ar contribui într-o mare măsură la scurtarea perioadei de definitivare a contractelor și, deci, a planurilor de producție, punînd capăt practicii potrivit căreia unii beneficiari restituie contractele semnate și, deseori, cu divergențe — după luni de zile de la primirea lor de la furnizori.

4. Instituirea „Mărcii naționale de calitate” — cale de ridicare a competitivității mărfurilor și de promovare a vânzătorilor. Funcțiile mărcilor de fabrică în promovarea vânzătorilor este amplu subliniată în literatura de specialitate. *Legea nr. 28/1967*, privind mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu, la art. 2, alin. 1, dă următoarea definiție: „Mărcile de fabrică, de comerț și de serviciu sînt semne distinctive folosite de întreprinderi pentru a deosebi produsele, lucrările și serviciile lor de cele identice sau similare ale altor întreprinderi și pentru a stimula îmbunătățirea calității produselor, lucrărilor și serviciilor”.

Alături de marca de fabrică de întreprinderi — care are funcția de a individualiza produsele întreprinderii care a înregistrat-o și, pe această cale, de a promova vânzarea lor, dacă s-au dovedit de bună calitate —, prin art. 50 din *Legea nr. 7/1977*, a fost instituit și un alt însemn menit, în special să promoveze vânzările la export. Este vorba de marca de calitate, care ar urma să fie folosită, în baza unei autorizații speciale, numai de către acele întreprinderi care produc și oferă mărfuri aliniate calitativ la nivelul tehnicii mondiale.

Deși *Legea calității*, nr. 7/1977 a intrat în vigoare de mai bine de patru ani, nici pînă astăzi nu a fost elaborat regulamentul dispus prin legea amintită, menită să stabilească condițiile de acordare a dreptului de folosire a mărcii de calitate și nici nu a fost adoptată această marcă.

Literatura de specialitate subliniază avantajele pe care le au firmele producătoare de mărfuri pentru export din alte țări, atunci cînd li se acordă dreptul să folosească marca națională de calitate: mărfurile care poartă alături de marca de fabrică și marca națională de calitate au un grad mai înalt de competitivitate, calitatea lor fiind garantată de organul administrației de stat care a autorizat aplicarea acesteia.

Astăzi, cînd mărfurile, în general, și cele oferite de întreprinderile constructoare de mașini, în special, sînt întimpinate de o puternică concurență, instituirea mărcii naționale de calitate, reglementată riguros în ce privește atribuirea dreptului de folosință, este mai mult decît actuală, este o necesitate comercială imperativă. Ca urmare, credem că se impune elaborarea regulamentului amintit și după o largă dezbateră a proiectului în cadrul întreprinderilor, să fie pus în aplicare. Evident, mărfurile care vor purta această marcă de calitate vor trebui garantate în mod special cu privire la calitate, la parametrii funcționali, numai astfel marca putînd să devină un element al competitivității.

5. Sporirea exigenței privind recepția mărfurilor — modalitate de frînare a livrărilor cu defecțiuni calitative. Este binecunoscut faptul că *Legea contractelor economice* admite în general livrarea prin autorecepție, dar institue o prohibiție totală în cazul livrărilor de utilaje și mașini complexe. Rațiunea acestei interdicții este de natură economică, urmărindu-se ca în cazul acestor produse să se facă o verificare reală, temeinică, înainte de preluare de la furnizor, evitîndu-se astfel să se pună în funcțiune sau să se livreze la export produse complexe ale industriei constructoare de mașini care să nu corespundă parametrilor funcționali și calitativi prevăzuți în documentația tehnică, respectiv în contract.

În practică, pot fi întîlnite destul de frecvente cazuri în care unele produse ale întreprinderilor constructoare de mașini se livrează pe bază de autorecepție și, atunci cînd se face recepția, aceasta acoperă uneori, aspectul formal, respectiv întocmirea documentului. Manifestarea lipsei de exigență rezidă în faptul că beneficiarii se bucură de garanția acordată de furnizor, care răspunde pentru viciile ascunse, și în faptul că organele de resort ale beneficiarilor nu au o răspundere pentru superficialitatea manifestată la recepție. Este adevărat că *Legea contractelor economice*, art. 47, sancționează cu 2% din valoarea produsului faptul de a nu fi respectat modalitățile de efectuare a recepției, dar această sancțiune este subsidiară, în sensul că se aplică numai dacă nu s-au solicitat penalități de întârziere datorate nelivrării din cauza neefectuării recepției. Cu alte cuvinte, legea nu se ocupă de calitatea recepției și de consecințele ei. Recunoscînd dreptul beneficiarului de a formula reclamații cu privire la calitatea utilajului sau a mașinii livrate, în orice condiție, implicit scade exigența acestuia la recepție.

Credem că se impune reconsiderarea legislației în acest domeniu, de așa natură încît să cointerezeze pe beneficiar să-și manifeste, în principal, exigența pe parcursul fabricării și la recepție și nu numai postum, în timpul exploa-

tării produsului în cauză. Pe această linie se impune să se definească mai exact noțiunea de viciu aparent, viciu ascuns, întinderea răspunderii pe timpul perioadei de garanție, precum și noțiunea de perioadă normată și răspunderea furnizorului pe această perioadă. Incercările făcute de literatura de specialitate de a clarifica conținutul acestor noțiuni — în lipsa unor reglementări clare — nu ni se par suficiente.

6. Îmbunătățirea raporturilor de creditare și decontare a livrărilor pentru export — condiție esențială pentru ridicarea gradului de stimulare a întreprinderilor producătoare. Pentru surmontarea barierelor complexe care sînt ridicate în fața exporturilor — concurența acerbă, politici comerciale tarifare și netarifare etc. — producătorii din țările cu economie capitalistă dezvoltată sînt stimulați de organisme special create și, deseori, subvenționate de stat. Evident, asemenea stimulente ar trebui să fie utilizate, chiar mai intens și în cazul producătorilor din țările în curs de dezvoltare, ale căror exporturi nu au o tradiție și sînt mai puțin solicitate.

Pe această linie, prin Legea nr. 12/1980 privind perfecționarea autoconducerii și autogestivului în activitatea de comerț exterior au fost instituite unele stimulente pentru întreprinderile producătoare de mărfuri pentru export, dar nu în suficientă măsură. Mai mult chiar, unele prevederi sînt de natură să constituie un impediment în mecanismul economico-financiar al întreprinderilor industriale din domeniul construcțiilor de mașini. Astfel, prin Decretul nr. 115/1981 (prin care a fost modificată Legea nr. 12/1980) se prevede că se pot acorda credite fără dobîndă de 20% din valoarea mărfurilor complet terminate, pregătite pentru export, executate în condițiile și la termenele stabilite prin contractele externe și interne, lotizate, ambalate și pregătite pentru expediere, dar care nu au putut fi exportate din motive independente de unitățile producătoare (art. 36²).

Textul citat ne permite să punem următoarea întrebare: Care au fost considerentele economice care au determinat ca în asemenea situații mărfurile pregătite pentru export să fie creditate numai în proporție de 20% și nu 50, nu 70 sau 100%? Credem că față de faptul că întreprinderile producătoare nu au nici o vină pentru imposibilitatea expedierii mărfurilor la export, creditarea fără dobîndă se impune să fie de sută la sută.

7. Întărirea disciplinei contractuale. Primul aspect al disciplinei contractuale — fabricarea mărfurilor la timp și în condițiile prevăzute în contracte — implică o colaborare strînsă între compartimentele comerciale și cele tehnice și de producție, colaborare care trebuie să răspundă necondiționat la două deziderate: a) în prima fază, precontractuală, compartimentele comerciale au obligația să respecte și să asigure contractarea potrivit capacităților de producție, pe total și pe fiecare sortiment în parte, eşalonate pe trimestre și luni; b) în cea de-a doua fază, compartimentelor tehnice și de producție le revine obligația să planifice și să realizeze producția potrivit prevederilor contractuale, fără nici o abatere.

Pentru respectarea acestui deziderat major, care constituie chintesența disciplinei de plan și contractuale, este necesar ca organele de conducere colectivă, să stabilească norme interne potrivit cărora planurile lunare și trimestriale de producție să fie avizate în prealabil de conducătorii compartimentelor comerciale în sensul că prevederile respective corespund obligațiilor contractuale asumate față de beneficiari. Departe de a fi formal avizul preconizat, sau de a se institui o subordonare a compartimentelor de planificare și producție celui de desfacere, modalitatea precontractuală preconizată se înscrie pe linia căilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar al întreprinderilor, urmărind introducerea unei severe discipline a producției; normele de drept economic sînt minime și intransigente cu privire la interdicția de a se introduce în fabricație mărfuri a căror comercializare nu este asigurată prin contracte.

Aplicarea consecventă a principiilor de disciplină contractuală se impune și în fața post-executorie, respectiv după expirarea termenelor și după livrarea (sau nelivrarea) mărfurilor, pe ambele fluxuri ale activității comerciale: aprovizionare și desfacere. Avem în vedere atitudinea principială și în strictă conformitate cu prevederile legale, pe care trebuie să o aibă conducătorii compartimentelor comerciale cu privire la plata și, respectiv, urmărirea penalităților datorate și a celor cuvenite. Practica actuală, de a se soluționa aceste aspecte pe cale conflictuală este neeconomică și încarcă inutil bugetul de venituri și cheltuieli cu taxe de arbitraj, deplasări etc. Această stare de fapt este favorizată și de lacunele pe care le are dreptul nostru economic. Pentru preîntîmpinarea unor cheltuieli nejustificate și pentru înlăturarea tergiversărilor privind încasarea (și plata) penalităților, tergiversări care uneori durează ani (timp în care partea creditoare plătește dobînză bancară pentru creditarea corespunzătoare sumelor neîncasate) se impune instituirea unor norme de drept care să sancționeze cu răspundere materială organele de conducere care refuză plata penalităților datorate, izvorîte din nerespectarea prevederilor contractuale.

Avem în vedere instituirea unui control preventiv mai sever cu privire la plata cheltuielilor de arbitraj, cu consecința firească: suportarea acestora de cel care le-au provocat, atunci cînd rezultatul negativ al acțiunii arbitrale era previzibil.

Gheorghe MATEI

SUB TIPAR:

INDUSTRIA MICĂ

● forme de organizare

● conducere

● raporturi de muncă

Recepția fondurilor fixe

Fondurile fixe intră în patrimoniul întreprinderii prin trei modalități principale:

— la înființare, prin înzestrare cu fonduri fixe, în baza prevederilor art. 4, alin. 1 din Legea nr. 5/1978;

— în timpul activității prin realizarea unor obiective din investiții în condițiile Legii nr. 9/1980;

— prin transfer (transmitere) din patrimoniul altei unități socialiste, potrivit prevederilor Decretului nr. 409/1955, operație ce are loc tot în timpul activității întreprinderii.

Fondurile fixe primite la înființarea unității prin înzestrare și cele intrate în patrimoniul unității prin transfer se înregistrează în evidența contabilă potrivit datelor cuprinse în actele de drept administrativ, emise de organele de stat competente și a proceselor verbale de recepție. Recepția acestor fonduri fixe nu este supusă unui regim juridic deosebit. Ele sînt recepționate de o comisie constituită ad-hoc de conducerea unității și intră în patrimoniul acesteia în condiția în care se află (noi, în stare de funcționare, cu o uzură mai mică sau mai mare, ori în stare de nefuncționare, după caz).

Recepția fondurilor fixe realizate din investiții este supusă unui regim juridic specific, fiind reglementat de prevederile art. 70—89 inclusiv din Legea nr. 9/1980 și art. 57—62 din Legea nr. 8/1977.

Potrivit prevederilor citate, recepția obiectivelor de investiții se efectuează în următoarele etape:

a) recepția lucrărilor de construcții-montaj, care se face în două faze, cu respectarea condițiilor prevăzute în documentațiile tehnico-economice aprobate și prevederilor din prescripțiile tehnice;

— recepția preliminară, care are loc pe tot parcursul realizării obiectivului de investiții, pe măsura terminării obiectelor componente sau a unor părți din obiectele ce pot funcționa independent și după efectuarea — atunci cînd este cazul — a probelor mecanice și a rodajului mecanic al instalațiilor și utilajelor tehnologice cuprinse în aceste obiecte; construcțiile de locuințe, social-culturale și administrative se supun recepției preliminare numai dacă au asigurate, apa, căldura și energia necesară, ascensoarele, racordurile la canal și căile de acces, iar spațiile destinate pentru unitățile comerciale, de alimentație publică și de prestații de servicii cuprinse în obiectul respectiv sînt terminate;

— recepția finală, care are loc la expirarea perioadei de garanție a lucrărilor de construcții-montaj;

b) recepția punerii în funcțiune a capacităților de producție, care se efectuează la terminarea probelor tehnologice și are drept scop verificarea îndeplinirii condițiilor pentru exploatarea normală a utilajelor și instalațiilor tehnologice, astfel încît să se asigure atingerea nivelului de indicatori prevăzuți în grafic, calitatea produselor conform proiectului de execuție și realizarea celorlalte condiții prevăzute în documentațiile tehnico-economice. Pentru construcțiile de locuințe, social-culturale și adminis-

trative darea în folosință se face pe baza recepției preliminare a lucrărilor de construcții-montaj;

c) recepția definitivă a obiectivului de investiții se face la data aprobată pentru realizarea indicatorilor tehnico-economici și are drept scop confirmarea realizării indicatorilor tehnico-economici aprobați și îndeplinirea tuturor condițiilor care să asigure exploatarea normală, la întreaga capacitate și în condiții de eficiență, a obiectivului de investiții, potrivit documentațiilor tehnico-economice aprobate.

Obiectivele de investiții în a căror componentă nu se cuprind capacități de producție se supun recepției definitive după recepția finală a ultimului obiect al investiției, cînd se verifică, în ansamblu și pe părți componente, modul de comportare în exploatare a obiectivului.

Fondurile fixe din investiții se recepționează de comisii de recepție numite în acest scop, care efectuează verificarea completă a realizării obiectelor și a obiectivului de investiții în ansamblu, în concordanță cu documentația tehnico-economică aprobată. Ele confirmă terminarea și calitatea lucrărilor de construcții și instalații, funcționarea normală a utilajelor și instalațiilor tehnologice, îndeplinirea tuturor condițiilor pentru punerea în funcțiune a capacităților și realizarea indicatorilor tehnico-economici aprobați.

Comisia de recepție răspunde de efectuarea recepției și hotărăște admiterea sau respingerea acesteia.

Pentru obiectivele de investiții ale căror proiecte de execuție se aprobă prin decret prezidențial, comisia de recepție se numește de Consiliul de Miniștri. Pentru celelalte obiective comisia de recepție se numește de organul care a aprobat proiectul de execuție.

Pentru obiectivele de investiții de importanță deosebită, președintele comisiei de recepție se numește dintre cadrele cu funcții de conducere din ministere, alte organe centrale sau locale ale administrației de stat, iar din componența comisiei fac parte oameni de știință, ingineri, maiștri și muncitori de înaltă calificare, dintre cei care formează nucleul de bază al personalului ce preia obiectivul de investiții spre exploatare, precum și alți specialiști. Din comisia de recepție nu pot face parte membrii colectivului de proiectare, de execuție, diriginții lucrărilor; reprezentanții furnizorilor de utilaje și personalul ministerelor, celorlalte organe centrale și locale, centralelor, precum și al beneficiarului de investiții, care au participat direct la realizarea obiectivului.

La nivelul întreprinderii, numirea comisiei de recepție este de competența biroului executiv al consiliului oamenilor muncii, potrivit art. 37 lit. j din Legea nr. 5/1978. La centrale, biroul executiv al consiliului oamenilor muncii are aceeași competență.

Este necesar a arăta că termenul de garanție curge de la data recepției preliminare. Termenul de garanție este de trei ani pentru construcțiile din sectorul minier, hidroenergetic și baraje, de doi ani pentru construcțiile termoelectrice, linii și stații electrice, de un an și șase luni pentru construcțiile de locuințe și de un an pentru construcțiile industriale și toate celelalte categorii de construcții, astfel cum prevede art. 59 alin. 2 din Legea nr. 8/1977.

Potrivit art. 59 alin. 2 din aceeași lege, și art. 71 alin. 1 din Legea nr. 9/1980, recepția finală se efectuează la expirarea perioadei de garanție.

Procesul-verbal de recepție încheiat de comisia de recepție constituie documentul de atestare a calității construcției (art. 62 din Legea nr. 8/1977).

Documentul — procesul verbal de recepție — pe care îl încheie comisia are drept scop de a evita intrarea în circuitul economic a fondurilor fixe care nu îndeplinesc parametrii stabiliți prin acte normative sau pe cale convențională și care atestă îndeplinirea condițiilor de calitate prevăzute în prescripțiile tehnice, în proiectele de execuție, în caietele de sarcini și în dispozițiile de șantier care au stat la baza executării construcției, are funcții multiple. El atestă executarea lucrării în calitatea cerută și intrarea fondului fix în administrarea directă a unității. Constituind și temelul documentelor de decontare la bancă, procesul-verbal de recepție trebuie să îndeplinească condițiile prescrise de lege. Printre acestea, data este unul din elementele esențiale, deoarece ea marchează momentul intrării fondului fix în administrarea directă a unității și punerea în funcțiune a acestuia în vederea calculării amortizării.

Recepția celorlalte fonduri fixe, care nu sînt realizate din fondurile de investiții, ci din fondurile de producție ale întreprinderii, este reglementată de anumite prevederi ale Legii nr. 71/1979 și ale Regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959.

Efectuarea reparațiilor capitale

Păstrarea ritmului de fabricație și a calității procesului tehnologic impun cu necesitate menținerea tuturor utilajelor, instalațiilor și aparatelor în cea mai perfectă stare de funcționare. Aceasta face necesară efectuarea periodică și la termen a reparațiilor capitale la fondurile fixe.

Recunoscîndu-se implicit importanța efectuării reparațiilor capitale, art. 35 lit. c din Legea nr. 5/1978 prevede că activitatea legată de repararea fondurilor fixe intră în sfera de atribuții și răspunderi a consiliului oamenilor muncii din întreprindere.

Art. 74—83 din Legea nr. 9/1980 și pct. 29—35 inclusiv din Anexa nr. 1 la H.C.M. nr. 139/1969 (republicată în B. Of. I nr. 28 din 5 aprilie 1977), precum și „Normativele tehnice pentru repararea fondurilor fixe“, elaborate de ministerele coordonatoare, reprezintă prevederile legale de bază în domeniul reparațiilor capitale.

Reparațiile capitale sînt definite de Legea nr. 9/1980 în modul următor: reparațiile capitale reprezintă complexul de lucrări ce se execută asupra fondurilor fixe în funcțiune și care au drept scop să asigure menținerea caracteristicilor tehnico-economice ale acestora pe întreaga durată de serviciu normată. Activitatea de reparații capitale cuprinde și partea de reparații capitale care se efectuează în cadrul reviziilor generale ale utilajelor și instalațiilor tehnologice, precum și modernizarea acestora ori de cîte ori este posibil, în condiții economice, care să conducă la îmbunătățirea parametrilor tehnico-economici, corespunzător tipurilor similare care se produc în perioada

efectuării reparației capitalei, la mărirea randamentelor, reducerea consumurilor energetice și de materii prime, sporirea gradului de automatizare, creșterea capacității de producție și îmbunătățirea calității produselor.

În conformitate cu pct. 30 și 31 din Anexa 1 la H.C.M. nr. 139/1969, la efectuarea reparațiilor capitale unitățile economice de stat vor ține seama de următorii doi indicatori prevăzuți în normativele tehnice:

— „ciclul de funcționare“ exprimat în ani, ore de funcționare sau km parcurși de la data punerii în funcțiune a unui fond fix pînă la efectuarea primei reparații capitale, sau între două reparații capitale succesive, sau alți indicatori specifici anumitor fonduri fixe;

— „normativul valoric“, care reprezintă raportul procentual între costul normat al reparației capitale și valoarea de înlocuire a fondului fix sau prețul ferm pentru acele reparații capitale pentru care sînt stabilite astfel de prețuri.

Ținînd seama de gradul de uzură și starea tehnică a fondurilor fixe, ciclul de funcționare poate fi micșorat cu 10% pe baza aprobării centralei economice. Micșorarea ciclului de funcționare cu mai mult de 10% se poate aproba de organul tutelar central.

Depășirea normativului valoric cu cel mult 5% din valoarea de înlocuire a fondului fix poate fi aprobată de centrala economică, iar depășirea cu un procent mai mare poate fi aprobată de organul tutelar central, cu condiția ca normativul valoric total să nu depășească 60% din valoarea de înlocuire a fondului fix.

Micșorarea ciclului de funcționare cu mai mult de 10% și majorarea normativului valoric cu mai mult de 5% din valoarea de înlocuire a fondului fix se pot aproba numai în cazul în care unele fonduri fixe sînt folosite în condiții speciale de unități economice de stat subordonate altor organe centrale decît ministerele elaboratoare ale normativele, iar ministerele tutelare ale unităților care le dețin au aprobat normative tehnice de reparare cu caracter departamental.

Potrivit prevederilor pct. 29 din anexa citată, „Normativele tehnice pentru repararea fondurilor fixe“, elaborate de ministere pentru fondurile fixe specifice ramurilor economice din care fac parte, au caracter republican și se utilizează de către toate unitățile economice de stat, indiferent de apartenență, pentru întocmirea graficului de reparații capitale, a planului de reparații capitale și a devizelor pentru executarea lor. În cazurile în care ministerele elaboratoare modifică sau completează normativele tehnice pentru repararea fondurilor fixe specifice, în termen de 10 zile de la aprobarea lor de către conducerea acestor ministere, modificările și completările vor fi comunicate tuturor ministerelor, organele centrale ale administrației de stat și consiliilor populare județene.

Planurile de reparații capitale ale unităților socialiste de stat, întocmite pe obiective și lucrări, se aprobă de către ministere, celelalte organe centrale de stat și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, pe baza avizului unităților bancare la care își au contul pentru activitatea de bază.

Unitățile bancare verifică planurile de reparații capitale și executarea acestora, urmărind dimensionarea cît

mai reală a cheltulelilor, respectarea normelor și normativelor în vigoare, realizarea de economii și modul de utilizare a fondurilor pentru reparații capitale.

Documentațiile tehnico-economice prevăzute de lege pentru reparațiile capitale se întocmesc de către compartimentele ale unităților deținătoare de fonduri fixe sau — după caz — de unități specializate și se aprobă de către organele de conducere colectivă ale acestora și anume de către consiliile oamenilor muncii, așa cum prevede Legea nr. 3/1978 urmărindu-se respectarea prevederilor din normativile tehnice pentru repararea fondurilor fixe.

Unitățile economice sînt obligate a planifica reparația capitală atunci cînd — în condițiile legii — aceasta este necesară. Orice economii și beneficii rezultate din neefectuarea reparațiilor capitale planificate se consideră realizate fără efort propriu. Într-adevăr, potrivit art. 78 din Legea nr. 9/1980, economiile la costuri și beneficiile obținute de unitățile economice de stat ca urmare a neefectuării reparațiilor capitale planificate se consideră realizate fără efort propriu și nu se iau în calcul la stabilirea stimulentei materiale ce se acordă pe seama îndeplinirii și depășirii beneficiilor planificate.

Sarcinile de reparații capitale se înscriu în planurile anuale, în liste distincte, ținînd seama de realizarea ciclurilor de funcționare a fondurilor fixe, prevăzute în normativile tehnice pentru repararea fondurilor fixe și de necesitatea executării acestora la termenele scadente; prin plan se stabilesc, pe titulari, volumele totale de reparații capitale cu defalcarea lor pentru construcții și utilaje.

Listele se prezintă la aprobare odată cu adoptarea planului național unic și au la bază justificarea necesității, oportunității, eficienței și alte elemente caracteristice fiecărei poziții.

Listele se întocmesc pe ministere, celelalte organe centrale și comitete executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, pe centrale și întreprinderi și cuprind reparațiile capitale pentru principalele utilaje tehnologice, clădiri și construcții, precum și pentru grupele de utilaje standardizate mai importante, costul lucrărilor, executanții și termenele de realizare a acestora.

Etapele și modul de elaborare și aprobare a planurilor de reparații capitale și revizii generale sînt cele prevăzute în Legea nr. 8/1972 (modificată și republicată în 1979).

Cheltulele efectuate pentru executarea lucrărilor de reparații capitale se includ în costurile de producție, de prestări de servicii sau în cheltulele de circulație, după caz, în condițiile stabilite de lege.

Pentru evitarea încălcării neuniforme a costurilor anuale de producție, cheltulele de reparații capitale ale unor utilaje importante pot fi eșalonate prin cote anuale corespunzătoare ciclului de reparații capitale; titularii de plan vor prezenta, odată cu propunerile anuale de plan, lista acestor utilaje.

Centralele industriale, întreprinderile și celelalte unități au obligația să asigure executarea la timp și în condiții de calitate a tuturor reparațiilor capitale prevăzute în plan. În acest scop vor asigura dezvoltarea capacităților din sectoarele de reparații capitale ale întreprinderilor deținătoare de fonduri fixe, a capacității întreprinderilor specializate în repararea mașinilor și utilajelor, precum și extin-

derea și diversificarea rețelei de întreprinderi specializate în efectuarea reparațiilor capitale ale diverselor categorii de utilaje.

Recepția reparațiilor capitale se efectuează de către comisiile de recepție numite de organele de conducere colectivă ale organelor ierarhice imediat superioare. Comisiile de recepție răspund, împreună cu executanții lucrărilor, de calitatea reparațiilor efectuate, care trebuie să asigure funcționarea normală a fondurilor fixe pe întreaga durată corespunzătoare ciclurilor normale ale reparațiilor capitale.

În conformitate cu prevederile art. 90 din Legea nr. 9/1980, băncile finanțează lucrările de reparații capitale pe baza planului de reparații capitale, bugetului de venituri și cheltuleli și a documentației tehnice elaborate și aprobate în condițiile legii.

Efectuarea reparațiilor curente la fondurile fixe

Menținerea în stare de funcționare și la parametri maximi a întregului parc de mașini, utilaje, instalații și în general, a tuturor fondurilor fixe din dotare constituie o obligație principală a tuturor unităților socialiste și în primul rînd a celor economice. În acest scop ele sînt obligate a efectua lucrări curente și reparații capitale.

Reparațiile curente se efectuează pe baza programelor și graficelor elaborate de serviciile tehnice de resort — în special de compartimentul mecanicului șef — și se aprobă de organul de conducere al unității care deține fondul fix. Ele devin sarcini de serviciu pentru personalul de execuție din compartimentele respective.

Reparațiile curente trebuie să asigure exploatarea în condiții de siguranță și la nivelul parametrilor proiectați a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, pînă la perioada de efectuare a reparațiilor capitale, prevăzute de art. 73 din Legea nr. 14/1971. Drept urmare, orice reparație curentă efectuată necorespunzător poate atrage răspunderea disciplinară și eventual și materială, a celor vinovați.

Deși în practică sînt cunoscute mai multe sisteme de reparare a fondurilor fixe dintre care amintim: repararea după nevoi, repararea pe baza constatărilor și repararea preventiv-planificată, față de prevederea cuprinsă în art. 73 din L. nr. 14/1971, potrivit căreia reparațiile curente se efectuează pe baza unor programe și grafice, repararea după nevoi trebuie exclusă, în principiu, ca modalitate de lucru în unitățile noastre socialiste. În schimb, reparațiile pe baza constatărilor și mai ales metoda de a efectua reparațiile curente în mod preventiv-planificat reprezintă modalități ce trebuie urmate de unitățile noastre socialiste în politica lor de mentenanță a fondurilor fixe. În cadrul reparațiilor preventiv-planificate, ele sînt organizate în cicluri, exprimate în ore de funcționare, număr de km echivalenți parcuși, de la data dării în funcțiune a utilajului nou și pînă la prima reparație capitală, între două reparații capitale succesive și între ultima reparație capitală și scoaterea din uz. În cadrul fiecărui ciclu de reparații sînt prevăzute a se executa diferite grupe de lucrări de reparații.

Recondiționarea pieselor și subansamblelor

Potrivit art. 62 din L. nr. 14/1971, M.A.T.M.C.G.F.F. are obligația ca, la propunerea coordonatorilor de balanțe de piese de schimb, să stabilească norme și normative de recondiționare a pieselor și subansamblelor, obligatorii pentru toate unitățile, indiferent de subordonare.

Recondiționarea constituie unul din mijloacele ce stau la dispoziția întreprinderilor și centralelor în vederea refolosirii pieselor și subansamblelor. Ea este, în numeroase cazuri, deosebit de eficientă, întrucât reclamă mijloace de producție și forță de muncă mult inferioare celor necesare pentru crearea unei piese noi. Având în vedere că recondiționarea pieselor uzate are o influență favorabilă asupra beneficiului și producției nete, această activitate trebuie stimulată în toate unitățile constituind, de altfel, și o obligație de ordin legal.

În conformitate cu prevederile art. 60 alin. 1 din L. nr. 14/1971, întreprinderile și centralele sînt obligate să asigure recuperarea și refolosirea prin recondiționare a pieselor și subansamblelor rezultate la efectuarea reparațiilor sau la dezmembrarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor scoase din funcțiune. În acest scop, același text de lege în alin. 2 interzice distrugerea, degradarea sau predarea ca material vechi a pieselor și subansamblelor rezultate care pot fi recondiționate.

Potrivit art. 63 alin. 1 din lege obligă unitățile socialiste să realizeze tehnologiile, utilajele și capacitățile de producție necesare recondiționării pieselor și subansamblelor. În baza art. 64 alin. 1, piesele și subansamblele rezultate din dezmembrări care nu pot fi folosite ca atare, trebuie recondiționate de către unitatea care efectuează reparația sau dezmembrarea în ateliere de producție sau, după caz, în formații de lucru, ateliere sau secții special organizate. În cazul în care, din cauza gradului de complexitate și tehnicitate, recondiționarea nu poate avea loc în cadrul întreprinderii din cauză că nivelul său de dotare este depășit, operațiile de recondiționare se vor efectua de către unitățile producătoare. Categoriile de piese și subansamble ce urmează a fi recondiționate de către producători se stabilesc de ministerele în a căror subordine se află acestea din urmă.

Pentru a se crea un cadru organizat și unitar activităților de recondiționare, acestea se stabilesc prin planul național unic de dezvoltare economico-socială, iar spre a obliga unitățile de a efectua recondiționările posibile la nivelul lor, livrarea pieselor și subansamblelor noi se va face — potrivit art. 61 alin. 2 din lege — numai pe măsura îndeplinirii de către beneficiar a obligației de recondiționare, rezultată din plan.

Pentru piesele și subansamblele rezultate de la repararea sau dezmembrarea bunurilor de folosință îndelungată provenite de la populație sau de la organizațiile cooperatiste și obștești recondiționarea se efectuează de unitățile industriei mici.

Recondiționarea trebuie să se realizeze cu costuri minime și consumuri reduse de materiale și manoperă — dispune art. 66 din legea citată — astfel încît să contribuie

la creșterea eficienței. Unitățile economice au obligația — potrivit art. 66 alin. 2, să organizeze sistemul de evidență a tuturor pieselor și subansamblelor recondiționate, precum și a modului de folosire a acestora, în conformitate cu prevederile legale privind gestionarea bunurilor.

Recondiționarea pieselor și subansamblelor reprezintă o atribuție a conducerii unității, iar hotărârile acestora devin sarcini de serviciu pentru personalul respectiv.

Gestiuni

a) **Definire.** L. nr. 22/1969 deși nu definește noțiunea de gestiune, din contextul ei rezultă însă două accepțiuni: într-o primă accepțiune, prin gestiune se înțelege totalitatea operațiilor de primire, păstrare și eliberare a bunurilor materiale sau a valorilor bănești, îndeplinite de angajatul unei organizații socialiste în cadrul atribuțiilor principale de serviciu. Într-o a doua accepțiune, prin gestiune, se înțelege totalitatea bunurilor încredințate uneia sau mai multor persoane în vederea primirii, păstrării și eliberării lor. În primul concept de gestiune se au în vedere faptele materiale ale angajaților în funcția de gestionar, în timp ce în al doilea concept se are în vedere unitatea de aprovizionare și desfacere în care se găsesc bunuri încredințate pentru gestionare. Așadar, în oricare accepțiune am lua noțiunea de gestiune, ea prezintă o sumă de activități pe care gestionarul este obligat să le efectueze pentru păstrarea și asigurarea integrității bunurilor sau a valorilor bănești primite în gestiunea sa.

b) **Clasificare.** O primă clasificare bipartidă a gestiunilor este aceea în gestiuni de bunuri și gestiuni bănești și alte valori. Facem precizarea că prin normele metodologice privind contabilitatea unităților economice, aprobate prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 595/1970, date în aplicarea H.C.M. nr. 1885/1970, se utilizează expresia de valori materiale în loc de bunuri.

În opoziție cu gestiunile de bunuri — care au ca obiect în toate cazurile lucruri concrete, cu o valoare intrinsecă, materializată sub diverse forme — prin gestiunile bănești se înțelege numerarul legal intrat în casa unei unități, precum și alte valori nemateriale (timbre, tichete de transport etc.).

Spre deosebire de gestiunile din unitățile productive și cele bugetare în care gestiunile de bunuri sînt în toate cazurile distincte de cele bănești, în unitățile comerțului cu amănuntul întîlnim un gen distinct de gestiuni pe care le denumim **gestiuni mixte**. Particularitățile acestui gen de gestiuni sînt următoarele: același gestionar gestionează atît mărfuri (bunuri) cît și numerar; evidența se ține în toate cazurile numai valoric; mărfurile (bunurile) se transformă în bani pe măsura vînzării lor, gestionarul fiind ținut să justifice soldul valoric, ce poate fi constituit numai din mărfuri sau din mărfuri plus numerarul încasat în cursul zilei. Facem mențiunea că sîntem în fața unor gestiuni mixte unice și în cazul în care unitățile comerciale sînt dotate cu case de marcat; încasarea numerarului prin casierul de la unitate nu constituie decît un mijloc de organizare a vînzărilor (și de control asupra vînzărilor) fără ca aceste case să constituie o gestiune distinctă în raport cu organizația

comercială de care depinde unitatea. Cu alte cuvinte, casierul de unitate este ținut să răspundă de numerarul încasat față de responsabilul de unitate și nu față de organizația comercială; depunerile zilnice se fac în contul unității comerciale, cu ele descărcându-se contul global valoric de mărfuri predate spre vânzare unității respective.

Gestiuni cu evidență cantitativă — gestiuni valorice; clasificarea gestiunilor din acest punct de vedere prezintă importanță sub aspectul tehnicii folosite pentru evidență. Gestiunile cu evidență cantitativă se organizează în cadrul unităților economice productive și la instituțiile de stat; aceste gestiuni se caracterizează prin aceea că evidența tehnico-operativă se ține pe fiecare bun în parte, numai cantitativ, cu indicarea tuturor specificațiilor. Gestiunile valorice, așa cum am arătat mai sus, se organizează în cadrul unităților comerciale cu amănuntul, având drept caracteristică înregistrarea mărfurilor intrate în unitate numai global valoric. Ieșirile de mărfuri se scad din evidența tehnico-operativă, ținută prin raportul de gestiune tot valoric, fie că reprezintă vânzări zilnice, sau transferuri de mărfuri către alte unități.

c) **Înființare.** Legea nu stabilește în mod expres condițiile ce trebuie să fie îndeplinite pentru a se proceda la înființarea gestiunilor de bunuri. Cu toate acestea, pot fi stabilite unele criterii orientative pentru înființarea de gestiuni: volumul operațiilor de primiri-predări este primul și cel mai important criteriu pentru determinarea numărului de gestiuni; astfel, într-o instituție de stat mică poate exista o singură gestiune generală pentru toate bunurile, pe câtă vreme într-o întreprindere pot fi înființate gestiuni specializate pe produse finite, materii prime, piese de schimb, carburanți etc.; locul de depozitare conduce de regulă, la înființarea de gestiuni distincte; astfel, pentru aceleași produse pot exista gestiuni la depozitele centrale, precum și gestiuni pe secții de producție, în special când acestea sînt dispersate; destinația bunurilor determină, de asemenea, înființarea de gestiuni diferite; bunurile destinate investițiilor (procurate din fondul de investiții) vor fi gestionate separat de cele pentru producție sau consum curent; specificul, complexitatea și volumul operațiilor de încasări și plăți, este un criteriu care determină organizarea mai multor casierii, ghișee sau puncte de încasări și plăți, a căror activitate este coordonată de către un casier central. În practica unităților economice numărul și natura gestiunilor de bunuri se determină prin organigramă, iar la instituțiile de stat prin statul de funcțiuni, aprobat de forurile competente.

În activitatea de gestionare a bunurilor și a numerarului, actele normative în materie prevăd obligația conducătorilor organizațiilor socialiste, de a asigura gestionarilor mijloacele materiale necesare. Desigur, aceste mijloace materiale sînt mai mult sau mai puțin complexe, în funcție de natura gestiunilor.

Gestionari

a) **Definire:** Art. 1 din L. nr. 22/1969 arată că „gestionar ...este acel angajat al unei organizații socialiste care are ca atribuții principale de serviciu primirea, păstrarea și eliberarea de bunuri aflate în administrarea, folosința sau deținerea, chiar temporară, a unei organizații socialiste,

indiferent de modul de dobîndire și de locul unde se află bunurile“. Regulamentul operațiunilor de casă, aprobat prin D. nr. 209/1976, la art. 3, face următoarea precizare: „casierii sînt gestionari de mijloace bănești și alte valori, potrivit legii“.

L. nr. 22/1969, prin art. 1, alin. 2, obligă ministerele și celelalte organe centrale să stabilească funcțiile prin a căror ocupare angajatul dobîndește calitatea de gestionar. În practică, nu numai persoanele care sînt încadrate pe posturi gestionare îndeplinesc acte și fapte de gestiune; asemenea persoane se numesc gestionari de fapt. Deși legea menționată nu definește noțiunea de gestionar de fapt, prevede totuși, la art. 31, că persoana care primește, păstrează și eliberează bunuri, fără a avea calitatea de gestionar în înțelesul art. 1, răspunde integral, aplicîndu-i-se în mod corespunzător prevederile Cap. IV. Cu alte cuvinte, dacă o persoană încadrată într-o funcție care nu figurează pe listele de gestionari, dar în fapt, sub aspectul criteriului material, el primește, păstrează și eliberează bunuri, chiar temporar, el este un gestionar de fapt.

b) **Condiții.** Potrivit L. nr. 22/1969, art. 3, „Poate fi gestionar cel care a împlinit vârsta de 21 ani, a absolvit școala generală sau o școală echivalentă și are cunoștințele necesare pentru a îndeplini această funcție. În funcție de complexitatea gestiunilor, de natura și valoarea bunurilor și de cunoștințele ce le implică gestionarea lor, ministerele și celelalte organe centrale stabilesc: a) categoriile de gestiuni pentru care gestionarul trebuie să fi absolvit liceul ori o școală profesională în specialitatea corespunzătoare gestiunii sau o școală echivalentă și să aibă un anumit stagiu în munca de gestionar; b) categoriile de gestiuni pentru care funcția de gestionar poate fi îndeplinită și de cel care a împlinit vârsta de 18 ani“.

Alături de condițiile de vîrstă și pregătire, L. nr. 22/1969 impune și alte condiții legate de corectitudinea și comportamentul anterior al persoanei care urmează să fie încadrată în post gestionar. Ca urmare, art. 5, din legea menționată prevede că „organizațiile socialiste sînt obligate să ceară organelor miliției relații cu privire la antecedentele penale ale celor ce urmează să fie angajați sau trecuți în funcții de gestionari. Organele miliției sînt obligate să comunice aceste relații în termen de cel mult 30 zile de la primirea cererii“. În continuare, art. 6 prevede că „cel ce urmează a fi angajat sau trecut în funcția de gestionar va prezenta o dovadă eliberată de organizația socialistă în care a fost anterior încadrat, din care să rezulte dacă a produs pagube avutului obștesc, natura acestora și dacă ele au fost acoperite. Această dovadă poate fi cerută de la ultimul loc de muncă și de organizația socialistă care ar urma să facă angajarea sau trecerea în funcția de gestionar. Organizațiile socialiste sînt obligate să elibereze sau, după caz, să comunice dovada prevăzută în aliniatul 1, în termen de cel mult 10 zile de la primirea cererii. În raport cu cele arătate în dovadă, conducătorul organizației socialiste va hotărî asupra angajării sau trecerii în funcția de gestionar“.

De asemenea, L. nr. 22/1969, prin art. 7, stabilește că „în cazul în care gestiunea este încredințată mai multor persoane, angajarea sau trecerea în funcția de gestionar se face cu avizul scris al celorlalți gestionari“. Și, în continuare, se arată că „angajarea sau trecerea unei persoane

într-o funcție din subordinea gestionarului se face cu avizul scris al acestuia“.

c) **Interdicții.** Reproducem art. 4 din L. nr. 22/1969, care prevede că „nu poate fi gestionar cel condamnat pentru săvârșirea vreuneia dintre infracțiunile prevăzute în lista anexă la prezenta lege, chiar dacă a fost grațiat. Nu poate fi angajat sau trecut în funcția de gestionar cel aflat în curs de urmărire penală sau de judecată pentru săvârșirea vreuneia dintre infracțiunile prevăzute în lista anexă. Dacă în cursul urmăririi penale, al judecării sau după condamnare a intervenit amnistia, cel care a săvârșit vreuna dintre infracțiunile prevăzute în lista anexă nu poate fi gestionar timp de 2 ani de la data intervenirii amnistiei. Cel căruia i s-a suspendat condiționat executarea pedepsei nu poate fi gestionar în cursul termenului de încercare și 2 ani de la expirarea acestui termen“. O altă categorie de interdicții este prevăzută de art. 9 al legii citate; potrivit acestui text „conducătorii organizațiilor socialiste, angajații cu atribuții de control financiar, precum și contabilii, cu excepția acelor care sînt încadrați în unități mici determinate de ministere și celelalte organe centrale, nu pot face operații de primire, păstrare și eliberare de bunuri“.

Garanții

a) **Condiții-cuantum.** Potrivit art. 10, din L. nr. 22/1969, „gestionarul are obligația de a constitui o garanție în numerar. Ministerele și celelalte organe centrale stabilesc, în funcție de natura și valoarea bunurilor gestionate, plafoanele valorice și condițiile în care este obligatorie și constituirea unor garanții suplimentare, constînd din:

a) afectarea unor bunuri imobile sau bunuri mobile de folosință îndelungată, proprietate a gestionarului sau a unor terți, pentru garantarea față de organizația socialistă, a acoperirii pagubelor ce s-ar cauza de gestionar; b) obligații asumate de terți față de organizația socialistă de a acoperi pagubele ce s-ar cauza de gestionar, fie integral, fie pentru o sumă determinată. Garanția suplimentară prevăzută la aliniatul precedent poate fi constituită și în numerar. Ministerele și celelalte organe centrale pot extinde, în funcție de natura și valoarea bunurilor, obligația de a constitui garanții în condițiile prezentului capitol și asupra altor categorii de angajați care minuiesc bunuri, cu excepția celor care primesc bunuri spre a le folosi în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu. Nu este obligat să constituie garanție cel care înlocuiește temporar un gestionar sau cel căruia i se încredințează o gestiune pe o perioadă de cel mult 60 zile pînă la numirea unui gestionar. În continuare, art. 11, stabilește că „constituirea garanției se face prin contract încheiat în scris. Garanțiile reciproce între gestionari nu sînt admise. Aceeași persoană nu poate constitui garanții pentru mai mulți gestionari. Cel care constituie garanția va declara, în scris, dacă a mai constituit alte garanții. Garanțiile suplimentare se constituie înainte de încredințarea gestiunii“. Cu privire la cuantumul garanțiilor în numerar, art. 12 din legea citată, precizează că va fi de minimum o retribuție și de maximum trei retribuții tarifare lunare ale gestionarului; ea nu va putea depăși valoarea bunurilor încredințate. Pentru gestionarii retribuiți pe bază de cotă procentuală,

cuantumul minim al garanției în numerar va fi echivalent cu cîștigul mediu pe o lună, iar cel maxim cu cîștigul mediu pe 3 luni.

b) **Constituire.** Art. 13, din L. nr. 22/1969, prevede că „garanțiile în numerar se rețin în rate lunare de 1/10 din salariul tarifar lunar sau din cîștigul mediu pe o lună, după caz. Dacă, din cauza altor rețineri, ratele în contul garanției în numerar nu pot fi reținute, gestionarul este obligat să le depună. Pentru angajații temporari, alții decît cei prevăzuți la articolul 10 aliniatul ultim, precum și pentru angajații sezonieri, se vor putea stabili rate mai mari sau chiar obligativitatea depunerii, la încredințarea gestiunii, a garanției integrale în numerar“. Potrivit prevederilor art. 15, garanția în numerar va fi depusă de către organizația socialistă la Casa de Economii și Consemnațiuni, înscriindu-se într-un carnet de consemnare pe numele gestionarului. Carnetul de consemnare va fi păstrat de organizația socialistă în favoarea căreia s-a constituit garanția. Pentru garanția depusă, Casa de Economii și Consemnațiuni acordă o dobîndă de 1,5% pe an. În continuare, art. 16 face precizarea potrivit căreia „garanția în numerar și dobînda aferentă pot fi ridicate de către gestionarul titular al carnetului de consemnare la încetarea contractului său de muncă sau la trecerea într-o funcție pentru care nu se cere garanție, în situația în care nu a cauzat o pagubă sau cînd paguba a fost acoperită în întregime. Organizația socialistă este obligată, în aceste cazuri, să elibereze gestionarului, în termen de cel mult 10 zile, carnetul de consemnare împreună cu o comunicare către Casa de Economii și Consemnațiuni în care să se arate că titularul are dreptul să ridice garanția. În cazul transferării gestionarului într-o altă funcție pentru care de asemenea se cere garanție, carnetul de consemnare în care au fost înscrise sumele depuse drept garanție va fi trecut la noul loc de muncă, procedîndu-se atunci cînd este cazul, potrivit articolului 20. Cînd gestionarul a cauzat o pagubă în gestiune la locul său de muncă și aceasta nu se acoperă integral în termen de o lună de la obținerea titlului executoriu definitiv, organizația socialistă se va despăgubi din garanția în numerar constituită în favoarea sa. În situația în care sumele depuse drept garanție au fost ridicate, în întregime sau în parte, de organizația socialistă pentru a se despăgubi, gestionarul este obligat să reintregească garanția în numerar în rate lunare de 1/3 din salariul tarifar lunar sau din cîștigul mediu lunar, dispozițiile articolului 13 aplicîndu-se în mod corespunzător“. Art. 17 din L. nr. 22/1969 prevede că C.E.C.-ul are obligația să elibereze sumele depuse drept garanție după caz: titularului carnetului de consemnare, pe baza comunicării făcute de organizația socialistă și a prezentării carnetului; organizației socialiste, pe baza cererii acesteia și a unei copii certificate de pe titlul executoriu definitiv obținut împotriva gestionarului.

c) **Garanții suplimentare.** Am arătat mai sus că în anumite condiții, de regulă valoarea mare a bunurilor predate în gestiune, este necesară constituirea unei garanții suplimentare. Art. 18 din L. 22/1969 prevede că în vederea constituirii unor astfel de garanții, imobilele — proprietatea gestionarului sau a unor terți — se evaluează în conformitate cu dispozițiile legale privind modul de stabilire a despăgubirilor pentru terenurile și construcțiile care trec

În proprietatea statului prin expropriere. Bunurile mobile se evaluează la 50% din prețul de vânzare cu amănuntul. În cazul în care bunurile mobile nu au preț de vânzare cu amănuntul, evaluarea se face de organizația socialistă în favoarea căreia este constituită garanția, care va consulta, în caz de necesitate, organele de specialitate. Art. 19 prevede, în continuare, că „pentru bunurile mobile constituite garanție, organizația socialistă va cere inscripția ipotecii, care se va dispune pe baza cererii și a contractului de garanție. Bunurile mobile constituite garanție rămân în folosința gestionarului sau a terțului garant, după caz, și nu vor putea fi înstrăinate fără înștiințarea prealabilă a organizației socialiste. În cazul în care bunurile constituite garanție sînt urmărite silit de alți creditori, gestionarul sau terțul garant, după caz, este obligat să înștiințeze de îndată organizația socialistă. În situația în care terțul garant n-a făcut această înștiințare, el rămîne obligat să acopere pagubele ce s-ar cauza de gestionar în limita valorii bunurilor constituite garanție“. Cu privire la executarea garanțiilor suplimentare, art. 22, din legea menționată stabilește că acestea se urmăresc silit pe baza contractului de garanție și a titlului executoriu definitiv obținut împotriva gestionarului. În cazul în care urmărirea silită a fost pornită de mai mulți creditori, organizația socialistă în favoarea căreia s-a constituit garanția suplimentară are drept de preferință asupra sumelor realizate prin valorificarea bunurilor constituite garanție, în condițiile privind creanțele garantate prin ipotecă sau gaj prevăzute de dispozițiile legale referitoare la executarea silită a creanțelor bănești ale organizațiilor socialiste împotriva persoanelor fizice.

d) **Recalcularea garanțiilor.** Art. 20 din L. nr. 22/1969 stabilește regula potrivit căreia garanțiile vor fi recalculat periodic în funcție de schimbările intervenite în retribuția tarifară a gestionarului, precum și în specificul și valoarea bunurilor gestionate, procedindu-se la modificarea corespunzătoare a contractului de garanție.

În cazul în care, în urma recalculării, este necesară completarea garanției în numerar, se va proceda conform articolului 13. Dacă garanția în numerar depusă este mai mare decît garanția recalculată, diferența se va elibera, în termen de cel mult 10 zile, gestionarului.

În cazul în care, în urma recalculării, este necesară constituirea sau completarea garanțiilor suplimentare, aceasta se face în termen de 60 zile de la data recalculării. În continuare, art. 21 prevede că în situațiile în care gestionarul nu constituie, sau nu completează garanția în numerar sau suplimentară, din motive independente de voința acestuia se procedează la trecerea sa în altă funcție ori, dacă aceasta nu este posibil, la desfacerea contractului său de muncă. În acest din urmă caz, privitor la drepturile angajatului se vor aplica dispozițiile din legislația muncii referitoare la desfacerea contractului de muncă pentru motive ce nu sînt imputabile angajatului.

Predarea-primirea gestiunilor

Prima operațiune de primire a bunurilor pe care o face orice gestionar numit în funcție, este aceea de preluare a gestiunii de la predător, acesta din urmă putînd fi fie vechiul gestionar, fie alte persoane prevăzute de lege. De-

sigur, în unitățile nou înființate sau în cazul unor depozite care se extind, situații în care se înființează noi gestiuni, acestea iau naștere în fapt odată cu primele bunuri legal primite și înregistrate în evidență. H.C.M. nr. 2230/1969, la art. 1, prevede că „predarea-primirea gestiunii de bunuri materiale se face între gestionarul care predă și cel care primește, pe baza dispoziției scrise a conducătorului organizației socialiste. În dispoziție se vor arăta: gestiunea care se predă, numele și prenumele gestionarilor și ale persoanelor care, conform prezentei hotărîri, participă la operația de predare-primire, precum și locul, ziua și ora începerii acestei operații. În continuare, art. 2 prevede că gestionarul, în cazul în care este implicat să efectueze personal predarea, poate desemna o persoană care consimte să-l reprezinte la această operație; pentru unitățile Ministerului Forțelor Armate și ale Ministerului Afacerilor Interne, reprezentantul gestionarului trebuie să fie un angajat al unității respective. Gestionarul sau reprezentantul său va fi încunostiințat în scris despre locul și timpul stabilit pentru predare. În cazul în care gestionarul sau reprezentantul său nu se prezintă la locul și timpul stabilit, predarea se face în numele gestionarului de către un angajat desemnat în acest scop de conducătorul organizației socialiste. Dacă nu a fost numit un gestionar, conducătorul organizației socialiste va desemna un angajat căruia i se va preda gestiunea și care va gestiona bunurile pe o perioadă de cel mult 60 zile. Potrivit prevederilor art. 3, din actul normativ menționat, la predarea-primirea gestiunii participă un delegat din compartimentul de care ține gestiunea și un delegat din serviciul contabilității, care dau îndrumările necesare, controlează și certifică exactitatea datelor înscrise în actele de predare-primire. Art. 4 din același act normativ stabilește că predarea-primirea gestiunii se face prin inventarierea totală a bunurilor din gestiune, întocmindu-se un proces-verbal ce se semnează de gestionarul care predă și de gestionarul care primește gestiunea, precum și de persoanele împuternicite să asiste la efectuarea operațiunii.

Elaborarea și aprobarea normelor de consum

Norma de consum reprezintă elementul de bază pentru stabilirea necesarului de aprovizionat și de contractat precum și pentru introducerea în consum a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei. Dispozițiile art. 87 din Legea nr. 14/1971 prevăd că normele de consum stau la baza elaborării planului de aprovizionare tehnico-materială, contractării, livrării, introducerii în consum și utilizării materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei în toate sectoarele economiei naționale.

În conformitate cu prevederile art. 81 alin. 1 din Legea nr. 14/1971 modificată și completată prin Legea nr. 11/1980, materiile prime, materialele, combustibilii și energia, precum și celelalte resurse materiale se folosesc în întreaga economie națională numai pe bază de norme și normative de consum aprobate potrivit legii. Această dispoziție legală imperativă impune ca — la nivel de întreprindere și cen-

trală — să se elaboreze și să se aplice norme de consum pentru toate categoriile de produse, servicii și lucrări pe care le realizează. Astfel, potrivit art. 82 din același act normativ, întreprinderile, centralele, unitățile de cercetare, inginerie tehnologică și de proiectare, ministerele, celelalte organe centrale și locale au obligația de a asigura normarea consumurilor pentru toate materiile prime, materialele, combustibilii și energia utilizate prin :

— norme și normative de consum, care stabilesc limitele maxime ale consumurilor materiale și energetice pe unitatea de produs ;

— normative de valorificare, prin care se determină limita minimă a valorii produselor ce trebuie obținută prin prelucrarea unei unități de material ;

— coeficienți de utilizare, care reprezintă proporția minimă în care materialele utilizate se regăsesc în produsele finite.

În unitățile industriale normele și normativele de consum se determină pe baza documentațiilor tehnice ale produselor. De asemenea, determinarea normelor și normativelor de consum în respectivele întreprinderi se face luând în considerare numai materii prime, materiale, repere și subansamble prevăzute în normele de tipizare aprobate (art. 83 alin. 1 și 2 din lege).

În activitatea de construcții-montaj, normele de consum se stabilesc pe baza normelor de deviz și în funcție de volumul și structura lucrărilor planificate (art. 84 alin. 1).

La produsele realizate prin cooperare, normele de consum se elaborează pentru întregul produs — conform art. 85 din legea citată — de către întreprinderea coordonatoare a produsului, pe baza datelor transmise de întreprinderile colaboratoare.

Elaborarea normelor de consum se face în conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 1106/1959 cu modificările ulterioare (H.C.M. nr. 121/1963, H.C.M. nr. 284/1964 și H.C.M. nr. 879/1972).

Norma de consum reprezintă cantitatea maximă de materii prime, materiale, combustibili și energie prevăzută să se consume pentru fabricarea unei unități de produs finit sau pentru executarea unei unități de prestație, în condiții tehnico-organizatorice normale de producție. Norma de consum poate fi : normă de consum de aprovizionare și normă de consum tehnologic. Norma de consum de aprovizionare se folosește la întocmirea planului de aprovizionare, a planului prețului de cost al produsului și respectiv al întreprinderii. Ea se compune din norma de consum tehnologic și pierderile netehnologice. La rîndul său norma de consum tehnologic se compune din greutatea netă, volumul net sau suprafața netă a materialului înglobat în produsul finit și din pierderile tehnologice (inerente procesului de fabricație).

Sînt cunoscute și folosite următoarele metode de normare a consumului de materiale : metoda de calcul tehnic-analitic, metoda experimentală și metoda statistică. Metoda principală de elaborare a normelor de consum specific este aceea a calculului tehnico-analitic, care are la bază o analiză riguroasă a documentației tehnice și studiul experienței altor unități fruntașe. În unele întreprinderi, ca urmare a particularităților procesului de producție, se de-

termină mai întii consumul efectiv mediu realizat pe unitatea de produs în perioada anterioară, apoi se stabilesc măsurile care pot fi luate pentru reducerea consumului de materii prime, materiale etc., se calculează eficacitatea economică a acestor măsuri și se determină norma de consum ce urmează a se folosi în perioada următoare.

Normele de consum se elaborează de compartimentele tehnice ale întreprinderii și se aprobă de biroul executiv al consiliului oamenilor muncii, în baza prevederilor art. 36 lit. g din Legea nr. 5/1978. Ne referim la normele de consum pentru activitățile la care nu sînt întocmite norme departamentale sau cu caracter republican. La nivel de centrală, biroul executiv al consiliului oamenilor muncii este abilitat a aproba normative de consum la toate materiile prime și produsele din competența sa, potrivit art. 48 lit. O din aceeași lege.

Normele de consum fundamentate științific sînt obligatorii. Ele trebuie respectate. Orice depășire a consumului specific normat săvîrșită cu vinovăție atrage răspunderea materială a celor culpabili. În cazul în care depășirea consumului normat nu se datorează vinovăției personalului, ci unor cauze obiective, cei în cauză nu au a răspunde. Instanțele noastre judecătorești au fost constante în promovarea unor asemenea soluții. În însăși planul de conturi al unităților economice se află un subcont în care se înregistrează depășirile de consum fără vinovăție, a căror contravaloare se include în cheltuielile de producție.

Normele de consum existente nu au caracter permanent și nu sînt imuabile. Ele trebuie revizuite în scopul obținerii continue de economii. În conformitate cu prevederile art. 81 alin. 2 din Legea nr. 14/1971, normele de consum de materiale și energie pentru produsele și tehnologiile existente în fabricație se revizuiesc anual și se aprobă odată cu adoptarea planului.

Întreprinderile și centralele, institutele de cercetare științifică și inginerie tehnologică, precum și unitățile de proiectare trebuie să acționeze pentru reducerea sistematică a normelor de consum în care scop sînt obligate să asigure :

- crearea de produse noi și reproiectarea celor existente, în construcție ușoară, miniaturizate, prin perfecționarea principiilor funcționale, îmbunătățirea calității, durabilității și fiabilității, simplificarea operațiilor de întreținere și reparații ;
- aplicarea sau extinderea tehnologiilor noi care să asigure un grad mai mare de utilizare a materialelor ;
- creșterea gradului de recuperare și refolosire eficientă a materialelor recuperabile și a resurselor energetice refolosibile ;
- funcționarea utilajelor și instalațiilor la parametri proiectați ;
- creșterea randamentului proceselor termice ;
- extinderea tehnologiilor economice de debitare, și a debitărilor complexe ;
- aprovizionarea cu materiale de dimensiuni fixe și multiple, conform necesităților producției.

Normele de consum de materiale și energie pentru produsele noi se elaborează și se supun aprobării odată cu proiectele de execuție (art. 81 alin. 3 din legea citată). Este, de asemenea, interzisă, proiectarea și introducerea în pro-

ducție a unor produse și tehnologii noi dacă nu se asigură în acest mod consumuri specifice de materiale și energie mai reduse decât cele aflate în fabricație (art. 81 alin. 3 din lege).

Tot acest ansamblu de măsuri obligatorii se elaborează de compartimentele din unitățile economice și se aprobă de conducerea unității, reprezentând sarcini de serviciu pentru personalul acesteia.

Directorul unității are printre atribuțiile sale și asigurarea aplicării măsurilor adoptate pentru reducerea consumurilor de materii prime, materiale etc. (art. 39 lit. c din L. nr. 5/1978.

Grupaj realizat de
dr. Al. DETEȘAN
dr. C. JORNESCU

Dreptul național al statelor

SIRIA : NOI REGLEMENTĂRI REFERITOARE LA IMPORTURILE EFECTUATE DE SECTORUL PRIVAT

Prin Decizia nr. 182/1981, autoritățile siriene au introdus condiționarea eliberării licențelor de import pentru achizițiile din străinătate efectuate de către firme din sectorul privat de constituirea, în prealabil, a unei garanții în numerar. În acest scop, au fost alcătuite 3 liste de produse în funcție de care sînt stabilite nivelurile de garanții; nivelurile de garanții sînt de 25%, 50% sau 70% din valoarea mărfurilor care urmează a fi importate, după cum acestea din urmă fac parte dintr-una sau alta din listele menționate.

Garanțiile în numerar trebuie să fie vărsate de către importator, în monedă siriană, la Banca comercială a Siriei sau la o altă bancă siriană prin intermediul căreia urmează a fi efectuată plata importului.

ELVEȚIA : INTRODUCEREA DE LICENȚE DE IMPORT PENTRU ANUMITE PRODUSE

În baza unei ordonanțe recent adoptate, autoritățile elvețiene competente au introdus obligativitatea obținerii — din partea Oficiului federal pentru afaceri economice externe — de licențe de import de către importatorii care doresc să achiziționeze din străinătate săpun și materii prime sau semiprelucrate pentru fabricarea de săpunuri și de detergenți. De menționat că regimul licențelor de import se aplică, numai pentru cumpărări de peste 20 kg, atât produselor chimice, cît și celor de origine animală sau vegetală utilizate în procesul de fabricație a săpunurilor și detergenților.

COASTA DE FILDEȘ : MODIFICĂRI N REGIMUL DE IMPORT

În baza Hotărîrii nr. 038/1981 a Ministerului Comerțului, au fost aduse două modificări regimului de import în Coasta de Fildeș:

— Importurile de produse care nu fac obiectul contingentării pot fi efectuate pe baza unui document denumit

„intenție de import”; existența acestui document condiționează efectuarea oricărui import avînd o valoare F.O.B. de peste 500 000 franci C.F.A. (limita anterioară era de 100 000 franci C.F.A.);

— exercitarea controlului de către Societatea generală de supraveghere este obligatorie numai pentru importurile a căror valoare F.O.B. depășește 1 500 000 franci C.F.A. (limita anterioară era de 500 000 franci C.F.A.).

Limita minimă a valorii importurilor de produse contin-gentate pentru care este necesară obținerea unei licențe de import a rămas neschimbată (40 000 franci C.F.A.).

ARGENTINA : MAJORAREA TAXELOR VAMALE ȘI A UNOR TAXE INTERNE APLICABILE LA IMPORT

În cadrul unui ansamblu de măsuri luate recent de autoritățile argentinene în vederea redresării activității economice, s-a decis majorarea taxelor vamale de import astfel: (a) taxele vamale cu niveluri cuprinse anterior între zero și 43% au fost majorate cu 5 puncte procentuale; (b) taxele vamale situate anterior între 44% și 47% au fost majorate la 48%. Noile măsuri nu sînt aplicabile produselor farmaceutice, îngrășămintelor chimice, insecticidelor, fungicidelor și ierbicidelor, al căror import va continua să fie exceptat de la plata taxelor vamale.

Pe de altă parte, cu același prilej, au fost majorate unele taxe interne aplicabile și anumitor produse importate, după cum urmează: (a) produse cosmetice de la 15% la 22,5%; (b) articole de lux (bijuterii, produse alimentare și îmbrăcăminte de lux) de la 10% la 15%; (c) unele articole diverse care nu sînt considerate de necesitate imediată (aparate audio-vizuale, motoare pentru bărci, ambarcațiuni de turism, arme de vîntoare etc.) de la 5% la 7,5%; (d) automobile de la 13% la 19,5%.

MAROC : SCUTIRI DE LA OBLIGATIVITATEA CONSTITUIRII DE DEPOZITE VALUTARE PREALABILE LA IMPORT

Prin Circulara nr. 1390/1981 a Oficiului valutar marocan s-a făcut cunoscut faptul că o serie de produse nu mai fac obiectul constituirii unor depozite valutare prealabile cu ocazia importului în Maroc. Între aceste produse se numără și:

Poziția din tariful vamal	Denumirea produselor
28.15.30	Sulfură de carbon
28.30.81	Oxiclură de cupru
29.02.70	DDT (diclorodifenilcloroetan)
38.11.50	Substanțe dezinfectante, insecticide, fungicide, ierbicide, substanțe anti-orozișe, antiparazitare și similare, prezentate în ambalaje de pînă la 1 kg. (cu excepția celor în recipiente tip aerosol).
87.01.20, 29, 35	Tractoare agricole cu roți sau cu șenile, importate sub formă de CKD în vederea montării în țară
87.01.61, 63, 65, 67, 69, 75	Tractoare agricole cu roți sau cu șenile, montate

INFORMAȚII

● Prin Decizia nr. 146/1981 a Ministerului Economiei și Comerțului al Siriei a fost interzis importul de geamuri trase (produse incluse în pozițiile tarifare 70.05 și 70.07 din tariful vamal al țării).

● În conformitate cu un decret recent adoptat de autoritățile din Iordania, importatorii de articole menajere sînt obligați să achiziționeze piese de schimb pentru produsele importate în valoare de minimum 10% din valoarea totală a comenzii de import.

● Guvernul Noii Zeelande a anunțat recent că, începînd cu data de 1 iulie 1981, importurile de vinuri nu mai sînt supuse regimului licențelor de import.

● Mărfurile care tranzitează prin Kuweit fac obiectul plății unei taxe de tranzit. Nivelul acesteia este de 0,2% din valoarea mărfurilor atunci cînd acestea au ca destinație o țară făcînd parte din Liga Arabă și de 0,4% din valoarea mărfurilor în celelalte cazuri.

TAILANDA : TAXE SUPLIMENTARE LA IMPORT

Autoritățile tailandeze au anunțat introducerea unor taxe suplimentare la importul anumitor produse, taxe aplicabile temporar, pînă la data de 4 mai 1982. Între produsele care fac obiectul acestei măsuri se numără (în paranteză este indicat nivelul taxei):

- fibre discontinue de viscoză (50%);
- fibre discontinue de poliester (30%);
- foi și benzi de aluminiu (20%);
- foi și benzi subțiri de aluminiu (inclusiv decupate, perforate etc.), cu grosimi la pînă la 0,15 mm. (20%).

Taxele suplimentare la import se calculează pe baza valorii c.i.f. a mărfurilor.

ECUADOR : MĂSURI PENTRU FRINAREA IMPORTURILOR EFECTUATE DE SECTORUL PUBLIC

În conformitate cu planul de austeritate adoptat de guvernul Ecuadorului, autoritățile din această țară au decis, recent, condiționarea acordării permiselor de import de către Banca Centrală, de îndeplinirea unor proceduri complexe de calificare și autorizare. Această măsură, aplicabilă instituțiilor și întreprinderilor din sectorul public, constă, practic, în obligativitatea ca potențialii importatori să furnizeze, în sprijinul cererilor lor de import, dovezi cu privire la necesitatea importului, precum și la existența efectivă a mijloacelor valutare necesare plății integrale a mărfurilor care ar urma a fi achiziționate din străinătate.

BIRMANIA : UZANȚE ȘI REGLEMENTĂRI GENERALE PRIVIND IMPORTUL

Începînd din 1962, totalitatea operațiunilor de comerț exterior formează obiectul **monopolului de stat**. Întreprinderile naționalizate potențial beneficiare de produse din import sînt grupate pe sectoare, pentru fiecare sector eco-

conomic funcționînd cîte o „corporație” care, dispunînd de un buget propriu în devize, este abilitată să efectueze importuri. Importurile sînt efectuate fie direct, prin intermediul acestor corporații, fie indirect, prin „Myanma Export and Import Corporation” (creată în 1963 și care organizează licitații internaționale în vederea achizițiilor din străinătate).

Prin urmare, conform **regimului de import**, toate vînzările de produse străine pe piața birmană trebuie efectuate exclusiv prin intermediul organismelor abilitate susmenționate. În ceea ce privește taxele vamale, este de menționat că tariful vamal este structurat conform unei nomenclaturi specifice, care, în general, nu se bazează pe structurile tarifare consacrate pe plan internațional; cunoașterea tarifului vamal birman nu prezintă însă decît o importanță relativă, dat fiind faptul că organismele guvernamentale care efectuează importurile preiau în sarcina lor reglementarea calculării și plății taxelor vamale.

Referitor la **documentele de expediere a mărfurilor**, sînt suficiente facturile comerciale obișnuite, redactate în limba engleză în patru exemplare, cu condiția ca acestea să cuprindă elementele necesare completării declarației vamale și să fie certificate și semnate de către exportator.

Felul și cantitatea **mostrelor** sînt expres stipulate în cererile de ofertă și în documentele care stau la baza organizării licitațiilor internaționale. Exportatorii sînt ținuți să se conformeze prevederilor referitoare la mostre, în caz contrar ofertele lor putînd fi respinse exclusiv pentru nerespectarea acestor cerințe.

Recomandări suplimentare pentru exportatori. Este necesar ca, în ceea ce privește relațiile cu firme birmane, exportatorii să aibă în vedere și următoarele elemente suplimentare:

— corespondența și materialul publicitar trebuie să fie redactate în limba engleză (singura limbă utilizată pe plan comercial în Birmania); este preferabil ca orice corespondență și expedieri de materiale publicitare să aibă loc pe calea poștei aeriene;

— respectarea angajamentelor exportatorului din punct de vedere al respectării termenelor de livrare, satisfacerii cerințelor de marcare și etichetare convenite, asigurării service-ului post-vinzare etc., sînt esențiale; nerespectarea acestor angajamente atrage după sine întreruperea cvasi-imediată a relațiilor comerciale dintre firme și înscrierea furnizorului extern pe o „listă neagră” (ceea ce conduce la îndepărtarea iremediabilă a exportatorului de la accesul ulterior pe piața birmană);

— de preferință, prețurile înscrise în oferte trebuie stipulate în dolari S.U.A.; în anumite cazuri se acceptă și utilizarea ca monede de calcul a francului francez, mărcii vest-germane și lirei sterline;

— în general este recomandabil ca prețurile să fie calculate fie f.o.b. Anvers sau Rotterdam, fie c.i.f. Rangoon;

— ori de cîte ori este posibil, importatorii birmani preferă să efectueze transportul mărfurilor cu nave naționale aparținînd companiei „Burma Five Star Line”; aceste nave asigură legături regulate între porturile nord-europene principale (Anvers, Rotterdam și Hamburg) și Rangoon; durata transportului via mare pînă în capitala birmană este de circa patru săptămîni.

Adrian CONSTANTINESCU

Întrebări și răspunsuri

● **CONSILIUL POPULAR AL COMUNEI GORNET, Prahova** — Pentru a putea beneficia de indemnizația (ajutorul) de maternitate, mama — încadrată temporar — trebuie să îndeplinească condițiile de vechime în muncă prevăzute de art. 3 alin. 2 din Hotărîrea nr. 880/1965, cel puțin patru luni în ultimele 12 luni premergătoare concediului de maternitate sau de 10 luni în ultimii doi ani premergători concediului. Din datele prezentate de dv. rezultă că persoana la care vă referiți nu îndeplinește condițiile cerute de lege.

● **MIHAI GRIGORESCU, București** — Așa cum arătați și dv. persoana încadrată în muncă, la ultima gradație, are retribuția diminuată cu două clase de retribuție, ca urmare a neîndeplinirii condițiilor de studii. Pentru a beneficia de ultima gradație se cer deci îndeplinite condițiile prevăzute de art. 33 alin. (3) din Legea nr. 57/1974.

● **HOREA TAMAS, Mediaș** — Perioada cît ați lucrat ca funcționar tehnic și funcționar tehnic principal nu se include în vechimea de specialitate necesară pentru ocuparea funcției de tehnician principal. Fiind absolvent al Școlii tehnice postliceale de construcții, față de prevederile pct. 2 din anexa 2 la Legea nr. 12/1971, pe perioada cît ați lucrat la U.T.C. Sibiu se ia în considerare ca vechime în specialitate tehnică. La transferarea dv. în interesul serviciului, ca tehnician, vi se putea acorda (Decretul nr. 100/1979, anexa 6) un număr de gradații astfel ca să vi se asigure o retribuție apropiată sau cel mult egală cu retribuția avută la vechiul loc de muncă.

● **INTREPRINDEREA AGRICOLĂ DE STAT, Apoldul de sus, Sibiu** — În anexa IV la Legea nr. 57/1974 capitolul III Agricultură și gospodărirea apelor, lit. A muncitori se prevede la categoria I, la nivelul de bază 1428 lei, la treapta I 1492 lei lunar și la treapta a II-a 1568 lei lunar (pentru sectorul vegetal). Nivelele de retribuție de 1683, 1747 și 1810 lei lunar sînt prevăzute exclusiv pentru sectorul zootehnic. Lucrările necalificate din sectoarele vegetal și zootehnic se încadrează în grupa I de lucrări din sectorul vegetal. Tabelul la care vă referiți cuprinde o eroare.

● **C. GHERGHINA, Tg. Jiu** — Persoana la care vă referiți a fost încadrată corect, atît la 1 februarie 1979, cît și la 1 ianuarie 1980. Într-adevăr, ca urmare a promovării ca lucrător comercial II, nu putea, (art. 33 din

Legea 57/1974) să fie încadrat la o gradație, nivelul de retribuție — la bază — asigurînd creșterea cu cel puțin o clasă de retribuție, de asemenea, la promovarea ca planificator, i s-a asigurat creșterea retribuției cu o clasă.

● **MIRCEA NICOLAE DRĂGHICI, Drobeta-Tr. Severin** — Ținînd seama de grupa de ramuri din care face parte întreprinderea, în anul I de activitate trebuie să fiți încadrat la clasa 13 de retribuție, în anul al II-lea în clasa 17, iar după doi ani la nivelul de bază respectiv la clasa 20 de retribuție (2.470 lei lunar). Dacă după trecerea celor doi ani de activitate veți lucra ca analist-programator la Oficiul de calcul retribuția dv. va fi egală cu a inginerilor din întreprinderea unde lucrați.

● **ECATERINA POPOVICI, Vișeu de Sus** — Pentru a ocupa funcția de telexist clasa a II-a de calificare, este necesar ca prin telex să se transmită cel puțin 15 mesaje internaționale pe lună. La clasa I de calificare se aplică nivelele de retribuție prevăzute între clasele 8 (1720 lei) și (2060 lei). Trecerea de la nivelul de bază la gradația I și apoi trecerile la gradațiile superioare se fac cu respectarea prevederilor art. 33 din Legea nr. 57/1974.

● **MARIAN SOCACIU, Botoșani** — Fiind absolvent cu diplomă de stat al învățămîntului superior de subingineri, cursuri fără frecvență, pentru a fi promovat în funcția de subinginer este necesar să promovați examenul sau cursul instituit în acest scop, și să existe un post vacant în unitate. Menționăm că posturile de subingineri din secțiile și atelierele de producție nu au fost blocate.

● **VIRGILIU BATOG, Galați** — Școala de specializare postliceală nu se echivalează cu școala de maștri, nefiind posibilă nici echivalarea unor examene și darea de examene de diferență. Pentru a ocupa în continuare funcția de maștru este necesar să urmați cursurile școlii de maștri, în condițiile prevăzute de Legea nr. 6/1977.

● **GAVRIL BĂRSAN, Miercurea Ciuc** — Articolul 194 din Legea nr. 57/1974 prevede că personalul trecut sau transferat, în interesul serviciului, sau cel promovat în muncă, cărui a se cuvine (potrivit legii) o clasă de retribuție tarifară la care nu corespunde nici o gradație la noul loc de muncă, întrucît se situează între două gradații consecutive, se încadrează în

clasa de retribuție imediat superioară. Legea nu prevede nici o restricție la aplicarea acestei reglementări, în funcție de suma cu care este depășită gradația anterioară. În consecință, în exemplul dat de dv. muncitorul promovat ca maștru care are drept la două clase de retribuție dacă se situează între două gradații, are dreptul să fie încadrat la gradația următoare.

● **NISTOR COSTEA, Moșea, Iași** — Ajutorii de maștri fac parte din categoria de personal „muncitori”. Atunci cînd lucrează în acord global, ei sînt retribuiți cu media realizărilor echipei cu care lucrează. Dacă s-au depășit indicatorii, obțin adaosul la retribuție corespunzător, iar atunci cînd nu se realizează acești indicatori, li se diminuează în mod corespunzător retribuția tarifară.

● **ILIE FLOREA, Tirgoviște** — Personalul tehnic din cadrul secțiilor de producție are o retribuție tarifară lunară indiferent de numărul orelor din luna în care lucrează (februarie sau iulie, de pildă). În situația relatată de dv., dacă n-a fost posibil să vi se acorde timp liber corespunzător, plata sporului de 100% corespunde prevederilor art. 120 lit. b din Codul muncii, nepunîndu-se și problema plății retribuției tarifară pentru zilele lucrătoare, această retribuție fiind stabilită lunar.

● **AURELIAN ȘTEFIRȚĂ, Galați** — Școala tehnică postliceală nu se echivalează cu școala de maștri și nu este prevăzută nici posibilitatea de a da unele examene de diferență. Pentru a ocupa funcția de maștru este necesar să absolviți cursurile de maștri, în condițiile prevăzute de Legea nr. 6/1977.

● **BĂLAȘA STERN, Oradea** — Ținînd seama că fondul de retribuție pentru personalul operativ este planificat distinct de fondul destinat personalului TESA, s-a stabilit că la aplicarea cotei de 30% din totalul personalului încadrat pe gradații, prevăzută de art. 33 din Legea nr. 57/1974, această cotă se aplică separat pentru personalul TESA și separat pentru personalul operativ încadrat pe gradații. În situația relatată de dv. se aplică deci cota de 30% separat la 37 persoane — personal TESA și separat la 76 persoane, personal operativ.

● **GH. CIUREA, Tirgu Jiu** — Lucrările solicitate de dv. nu sînt editate de noi.

● **GH. ZĂVOIANU, Petroșani** — Mulțumindu-vă pentru urările și felicitările dv. vă mai informăm că vom ține seama, în limita posibilităților, de sugestiile făcute.

**INTREPRINDEREA
DE UTILAJ CHIMIC
GĂEȘTI**

Rulmenți :

- 6016 buc. 8
- 6017 buc. 10
- 6020 buc. 3
- 6022 buc. 2
- 6034 buc. 2
- 6205 buc. 200
- 6208 buc. 100
- 6222 buc. 6
- 6318 buc. 16
- 6403 buc. 20
- 6404 buc. 7
- 6412 N buc.
- 16016 buc. 2
- 16018 buc. 3
- 16022 buc. 2
- 1204 buc. 12
- 1216 buc. 8
- 1218 buc. 4
- 1211 K buc. 10
- 1213 K buc. 10
- 1216 K buc. 14
- 1304 buc. 20
- 1312 buc. 8
- 1314 buc. 2
- 1315 buc. 2
- NU 1009 buc. 4
- 1010 buc. 4
- 1012 buc. 4
- 1016 buc. 2
- 1020 buc. 2
- 205 buc. 4
- 215 buc. 2
- 216 buc. 2
- NU 219 buc. 2
- NU 222 buc. 4
- NU 2205 buc. 5
- NU 308 buc. 4
- NU 3044 K buc. 2
- 22214 buc. 20
- 22216 buc. 30
- 22222 buc. 4
- 22214 K buc. 10
- 22215 K buc. 6
- 22220 K buc. 4
- 22222 K buc. 4
- 22226 K buc. 2
- 22228 K buc. 3

- 22308 buc. 20
- 22311 buc. 30
- 22314 buc. 20
- 22315 buc. 3
- 22309 K buc. 20
- 22311 K buc. 15
- 22315 K buc. 3
- 22317 K buc. 3
- 22322 K buc. 3
- 22328 K buc. 2
- 23034 buc. 3
- 23048 buc. 2
- 30213 buc. 50
- 30222 buc. 14
- 30302 buc. 20
- 30224 buc. 4
- 30304 buc. 70
- 30305 buc. 20
- 30314 buc. 10
- 30315 buc. 5
- 30316 buc. 2
- 30318 buc. 2
- 30320 buc. 4
- 30324 buc. 2
- 32206 buc. 50
- 32213 buc. 20
- 32214 buc. 70
- 32315 buc. 6
- 32317 buc. 4
- 51102 buc. 100
- 51101 buc. 20
- 51107 buc. 80
- 51203 buc. 40
- 51207 buc. 20
- 51212 buc. 10
- 51236 buc. 2
- 51244 buc. 2
- 29328 buc. 72
- 943/24 buc. 20
- Bucșă stringere H 306 buc. 20
- H 307 buc. 20
- H 309 buc. 30
- H 316 buc. 30
- H 318 buc. 20
- H 322 buc. 20
- H 2309 buc. 15
- H 2311 buc. 50
- H 2312 buc. 15
- H 2313 buc. 10
- AH 2311 buc. 14

CITITORI!

Decupind și expedind formularul de mai jos vă asigurați primirea în anul 1982 a „Revistei economice”, a suplimentului ei săptăminal, precum și a lucrării „Legislația întreprinderii de la A la Z”.

(adresa completă a abonatului)

Către

„REVISTA ECONOMICĂ” :

BUCUREȘTI, Bd. Magheru, 30, cod. 70 159

Prin mandatul poștal din ziua V-am depus suma de 300 lei, în contul ISIAP (Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor, Piața Scintei, 1) nr. 64 51 502 28 BNRSR., Filiala Sector 1, București, reprezentând contravaloarea unui abonament la revistă și supliment, precum și la un exemplar din lucrarea „Legislația întreprinderii de la A la Z”.

(semnătura abonatului)

¹ Pe dispoziția de plată și pe mandatul poștal scrieți în mod vizibil mențiunea „Abonamente la Revista economică”.

Din cuprinsul lucrării „Legislația întreprinderii de la A la Z”

I. ORGANIZAREA ȘI STRUCTURA ÎNTEPRINDERILOR

- conceptul de întreprindere
- personalitatea juridică
- clasificarea întreprinderilor
- centrale industriale
- întreprinderi de stat
- unități de stat fără personalitate juridică
- unități cooperatiste

II. PATRIMONIU

- conceptul de patrimoniu
- fonduri (mijloace) fixe — amortizare — reparații etc.
- mijloace circulante
- regimul juridic al fondurilor
- conceptul de proprietate industrială
- brevete de invenții — inovații
- marca de fabrică, de comerț și servicii

III. CONDUCERE

- conceptul de autoconducere și de autogestiune economico-financiară
- adunarea generală a oamenilor muncii
- consiliul oamenilor muncii
- biroul executiv
- directorul (directorul general)
- conducerea unităților componente
- consiliile (comisii) pe domenii

IV. PLANIFICARE

- metodologia de planificare
- producția fizică
- producția netă
- beneficiu
- productivitatea muncii
- forța de muncă
- contractele economice — instrumente de planificare

V. ORGANIZAREA PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

- planul de producție pe secții, ateliere
- crearea de produse noi
- formații de lucru
- timpul de lucru — munca în ture, munca femeilor, a tinerilor
- controlul tehnic de calitate

VI. APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ

- balanțele materiale — reparații
- încheierea contractelor de aprovizionare
- formularea obiectivelor precontractuale
- primirea produselor de la furnizorii interni
- importurile — primirea materiilor prime
- formularea și soluționarea reclamațiilor privind produsele primite
- preintimpinarea formării stocurilor supranormative — căi de valorificare

VII. COMERCIALIZAREA MĂRFURILOR

- promovarea vânzărilor

- încheierea contractelor de desfacere la intern
- soluționarea obiectivelor precontractuale
- raporturile juridice privind exporturile
- livrarea mărfurilor beneficiarilor interni și externi
- soluționarea reclamațiilor privind livrările efectuate
- modificarea contractelor de desfacere
- preluarea de obligații de livrare de la alți furnizori

VIII. TRANSPORTURI

- planificarea transporturilor
- contractele de transport
- contractul de expediții-camionaj
- predarea mărfurilor pentru transport
- obligațiile cărașului
- eliberarea mărfurilor la destinație
- expedierea mărfurilor destinate exportului

IX. PERSONAL — RAPORTURI DE MUNCĂ

- asigurarea forței de muncă — pregătirea profesională
- încadrarea în muncă
- contractul individual de muncă
- delegarea — detasarea — transferul — trecerea în altă muncă
- aprecierea și calificativul anual — promovarea în muncă
- modificarea și încetarea contractului de muncă
- vechimea în muncă — carnetul de muncă — pensionare
- contractul colectiv de muncă

X. DREPTURILE PERSONALULUI

- retribuire — gradații — treptele tarifare
- indemnizații — premii
- asigurări sociale — alocații pentru copii
- concedii de odihnă, medicale, fără plată
- drepturile speciale ale femeilor
- incapacitate de muncă, accidente, tratamente
- ajutoare materiale, burse școlare etc.
- echipamente de lucru, protecție, materiale igienico-sanitare.
- creșe, grădinițe de copii
- atribuirea de locuințe, apartamente de serviciu

XI. CONTABILITATE-FINANCIAR

- organizarea evidenței contabile, primare și statistice
- bugetul de venituri și cheltuieli
- planul de încasări și plăți valutare
- prețuri — tarife
- operațiuni de decontare cu

alte întreprinderi, cu centrala, cu bugetul etc.

- calculul și evidența drepturilor bănești

- analize contabil-financiare

XII. GESTIONAREA BUNURILOR ȘI VALORILOR BĂNEȘTI

- organizarea gestiunilor
- gestionari — condiții — numire — garanții
- predarea și primirea gestiunilor
- gestionarea bunurilor (primire, depozitare, eliberare, evidență)
- inventarierea bunurilor și a altor valori

- valorificarea rezultatelor inventarierii (compensări, perisabilități, imputații)

XIII. CONTROLUL ECONOMIC FINANCIAR

- conceptul de control economic-financiar
- organe de control din afara întreprinderii
- controlul ierarhic operativ curent
- controlul financiar preventiv
- controlul economic preventiv
- controlul financiar intern
- controlul gestionar
- expertiza contabilă

XIV. RĂSPUNDEREA PERSONALULUI

- răspunderea disciplinară
- răspunderea contravențională
- răspunderea penală
- răspunderea materială
- căi de realizare: decizia de imputație, angajamentul de plată, acțiunea civilă
- dreptul și căile de contestație (plingere)
- organe competente să soluționeze contestațiile (plingerile)

XV. RĂSPUNDEREA ÎNTEPRINDERII

- răspunderea în contractele de livrări — penalități — despăgubiri
- răspunderea în contractele de transport
- răspunderea în alte contracte economice
- răspunderea delictuală
- răspunderea contravențională
- prescripția — exonerarea de răspundere

XVI. VALORIFICAREA DREPTURILOR DE CREANȚĂ ALE ÎNTEPRINDERILOR

- Conceptul de creanță
- prejudiciu — constatare — conținut — determinare
- forme de constituire a titlurilor definitive (executorii) de creanțe
- executarea titlurilor de creanță
- regimul dobânzilor la creanțele neonorate la scadență — cheltuielile de executare
- insolabilitatea — scăderea din gestiune

Reînnoindu-vă abonamentul pe '82, vă asigurați primirea lucrării